

אני הקמתי את לשכות התעסוקה. הלכתי מבית-החוושה לבית-החרושה למצוא עבודה לעולים חודשים. זה טיבעי ומובן מאליה הופעתי במקומות עבודה לפני הבחירות להסתדרות. ותמיד הציגו אותי כשרת-העבודה והרווחה לעתיד. זהו רצונו של הציבור. יש חוגים שרוצים למנוע ממני את התפקיד ומפיצים שמועות.

איזה חוגים?

יש כל מיני חברות... האם את מכוונת לחברה נאה ארד? היא הביעה את רצון נה להיות שרת העבודה והרווחה. זו זכותה לרצות, אבל היושבראש בוחר וקובע. אני רק הייתי מייצגת לו שלא להחמיץ את ההזדמנות ולהטיל את התפקיד עלי.

האם נאווה ארד מתאימה לדעתך לתפקיד שרת העבודה והרווחה?

אני לא רוצה לדבר על זה, אני גם לא רוצה ללכת בדרך של מאבקים אישיים. זכותה לבחור את הדרך שלה. להשיג את מבוקשה. אני לא זקוקה למרפקים או להצגים, אני הוכחתי את עצמי בעבודה. חבריי-כנסת מספרים, שאיש אינו יכול לעמוד בפניו, שכשאת רוצה להעלות הצעה רחופה לסדר היום לא אומרים לך לא - איך את עושה את זה?

אני יודעת לגעת בנושאים הכי רגישים, שאי-אפשר שלא להכיר בהם. ואני עושה את עבודתי בכל ליבי, זהו העיסוק היחידי שיש לי. יש מי שמכור לסמים, אני מכורה לכנסת.

האם אהבת את תפקידך כי סגני-יושבראש הכנסת?

אבל שמונה שנים הייתי יושבראש ועדה ולא התפרסמתי, לא זכיתי להתראיין. ארבע שנים הייתי סגני-יושבראש הכנסת ויצאתי מהאלמנט שלי, כל העם ראה אותי עם הפטיש.

חבריי-כנסת אומרים, שי בתפקידך כסגני-יושבראש הכנסת וכמנהלת הישיבות לא שמרת על

אני לא בנויה בשביל ללכת ממסיבה למסיבה

אובייקטיביות וחרשית לעצמך די הביע את דעתך בהכעות-פנים. אה, על הפנים הם מתלוננים? נו טוב, לפחות לא אומרים שבדיבורים הבעתי את דעתי. תפקיד היושבראש הוא להקי שוב בנואמים, כל מילה חשובה, וצריך להשתלט על קריאות-הביניים. יתכן שלא הרגשתי ונתתי ביטוי בהכעות-פנים, אבל בפועל נהגתי באובייקטיביות.

איזה חברות-כנסת הצטיינו לדעתך בעבודתך?

ציונים אני לא יכולה לחלק. רק אני לך שחברות-כנסת שקדניות וחרוצות עור שות שיעוריי-בית ומתייצבות לעבודה יותר מחבריי-הכנסת.

מה דעתך על שוקמית אלזני?

אני אהבת את שוקמית, אבל כנסת האחרונה הייתה פחות פעילה. הרבה פעמים לא הייתה נוכחת בישיבות, לא עסקה בי נושאים חברתיים. כמעט לא עסקה בנושאים נשים, השקיעה מאמץ במילחמה נגד הרדיקלים. הייתה לי הרגשה שזו לא אותה שולמית. כאלו משהו קרה לה. הרגשתי שנשבר לה.

התעודות ואני אשם? ברבנות אמרו לי: "זאת הבעיה שלך, לך לחפש!" או אני מחפש, אני מתרוצץ ממקום למקום, מברבנות אחת לשניה, ומגלגלים אותי כמו כדור. כל רב אמר לי תלך לרב אחר. פניתי במכתב רשום אל הרב הראשי שלמה גורן, שבו גוללתי את כל הפרשה וטרם נעניתי. חייב להיות רישום באיזה מקום, לא?

עך כאן דברי יוסף.

מכיוון שיוסף עובד כסמל במישטרת באר-שבע, פנה לעזרת הרב המישטרת של באר-שבע, בתיקוה שזה יתדרך אותו. "כל מה שקיבלתי ממנו זהו ערימה של מיספרי טלפון בפאריס. אני כבול למערכת גדולה ומסובכת שאיני מתמצא בה. אין לי עוד כספים. כל המשכורת שלי כשוטר הלכה על טלפונים לפאריס. איני יכול להרשות לעצמי לטוס לפאריס, וגם איני יכול לעזוב לפתע את העבודה. לכן הודיעתי את אחי מפאריס, וגם הוא מתרוצץ כל היום בין משרדי הרבנות, ואין זכר לרישום של גיור בנותי. מה קרה כאן? אחי פנה לבית-הדין הרבני בפאריס, שם חיפשו בארכיון, בספר הגיור של שנת 71, ולא מצאו מאומה. עכשיו הם טוענים שיש בפאריס כל מיני מקומות שבהם עוסקים בגיור. אני כבר לא זוכר את הכתובת - הכל נעשה תוך 48 שעות, במהירות."

מישפחה אלימלך שרויה במבוכה. האב אינו יכול לשאת את הבושה הגדולה, ובקול חנוק מדמעות הוא מקונן: "מה אעשה? הוצאתי הון תועפות על החתונה. הזמנתי אנשים מפאריס. מה

(המשך מעמוד 43) בפניו תנאי לעלייתו ארצה: גיור הבנות. "התחלתי להתרוצץ בפאריס, נזכר יוסף, "הכל הלך מהר מאוד. הייתי חייב לגייר תוך 48 שעות." כאן מתפרצת אסתר-סילביה לשיחה ומתארת כיצד היא ואחותה גויירו: "הלכנו עם הדודה שלנו למיקוטה, שם טבלו אותנו. לאחר מכן בירך אותנו הרב גינזבורג וקרע את השרי שרת עם המדליון שעל צוואר אחותי הקטנה. כל זאת נעשה בנוכחות שני עדים. אחי של יוסף, אבי, ואשתו. אנהנו גויירונו כדת וכדין."

את כל המיסמכים מסר יוסף לסוכנות היהודית בפאריס, שם אישרו לו את עלייתו לארץ. "סמכתי על הרבנות", מרים יוסף את קולו בכאב. "חשבתי שהכל יהיה בסדר, שהרבנות תטפל בתיק ותדאג שר תעודות הגיור תעבורנה לסוכנות היהודית בארץ." ובינתיים, ללא דאגות, ובהרגשה שהבנות יהודיות כשרות, כדת וכדין, חיה לה מישפחה בארץ. הבנות ולומדות בבתי ספר עבריים וחיות כישראליות לכל דבר. הכל התנהל על מי מנוחת עד שבחג הפסח האחרון גילתה אסתר לאביה שהיא בהריון ושכן זוגה מוכן לשאתה לאשה כדת וכדין.

"מגלגלים אותי ככדור"

מישפחה שכרה אולם חתונות קרובים, בארץ ובפאריס. כללה הפרו

בשבת, שומרת על הכשרות, מתפללת בבית-הכנסת ומקיימת את מצוות הגי ישראל כדת וכדין. כשהרתה, לפני זמן קצר, הפילה. מחשש שיתווסף עוד נוצרי למישפחה. מספרת רזינה בעברית הרצוצה שבפיה: "כל כך רציני להתגייר! באוגוסט 1972 הופעתי בפני דיינים, ונתבקשתי ללמוד את עיקרי הדת. נתנו לי שאלון וביקשו ממני ללמוד את התשובות. נאמר לי ש בבחינה ישאלו אותי את אותן השאלות המופיעות בשאלון. למדתי את ההלכות של היהדות אצל גברת להמן. כשהייתי מוכנה הופעתי לבחינה. העמידו אותי לפני הרבנים ושאלו אותי שאלות שלא

אב יוסף אלימארק, חיי הפכו לגיהנום!

הופיעו כלל בשאלון. התקשיתי להשיב ולא עברתי את המבחן. הרגשתי שהרבי נים עשו הכל כדי להכשיל אותי. אבל זה אינו מפריע לי היום לחיות כיהודיה."

החייל מאיים להתנצר

החתן בני אלגאי בן ה-20 הוא חייל בצה"ל בן למישפחה מסורתית. לדבריו יודעים הוריו שבנות מישפחת אלימלך גויירו והן יהודיות כשרות, אך עדיין לא סיפר להם על הקשיים שנערמו בדרך לחופה.

מספר בני: "הוריי הם אנשים מסורתיים. אם הם היו חושבים שבבית אל-מלך האוכל לא הוכשר כראוי, לא היו אוכלים ולא היו עושים את השבת בבית

עדים צ'רדי וזידיאן אלימארק, היינו עדים לגיור!

הזה. את אסתר הכרתי בברכה לפני כן שנתיים. אני אוהב אותה מאוד. לכן אחת הן איתה ונגדל ביחד את ילדינו. למישפחת אלימלך נעשה עולל משווע. הרבנות אשמה והיא חייבת למצוא את התעודות או לגייר מייד את הבנות. אם לא נמצא פתרון אני אצטרף למישפחת אלימלך, אתנצר וארד מן הארץ. מקומי ליד אחתי ולידי."

החזמנה לחתונה שלא תהיה, בשימחת כלולות בניהם...

אומר להם כעת? איזה פנים יש לי? מה יהיה על בתי? מה יקרה לילד שי ייוולד לה? קודם צעקו והעליבו אותה שאמא שלה נוצריה, עכשיו יכנו את הילד שלה בשמות גנאי, ומה הוא יהיה, נוצרי? ונניח שהתעודות לא נמצאו, מדוע לא רוצים לגייר את הילדה מייד? הרי היא בחודש השלישי להריונה, וחייבת להתחתן. הרבנים אומרים שנגיש בקשה, נמתין שישה חודשים, ואז יראו מה לעי שות. אבל בעוד שישה חודשים ייוולד הילד."

יהודיה לכל דבר

מישפחה איבדה תיקוה, והאב מתכוון לקחת את אשתו, שתי בנותיו ותחתן לעתיד ולרדת לצרפת. "אם בנותי הפכו פתאים נוצריות, מה נשאר לי לחפש כאן, בארץ-ישראל?" גם לאשתו, רזינה, עשתה הרבנות בעית וסירבה לגיירה. למרות זאת היא מסרבת לשוב לפאריס. טוב לה כאן. היא חיה כיהודיה לכל דבר, למרות שלא גיירה. צמה ביום הכיפורים, מדליקה נרות

שימלתי-כלולות לבנה וקנו טבעות נישור אין. יוסף הכין לבתו נדניה נאה והחפשה נקבעה ל-4 ביוני השנה. הזוג הצעיר פנה לרבנות ונפתח לו תיק לרישום נישור אין. אך לפני שבועיים נקראו בני הזוג בחיפז לרבנות, שם בישר להם הרב כי סילביה אינה יכולה להינשא לבחיר ליבה בגלל שתעודת הגיור אבדה. מאותו הרגע הפכו חיי של יוסף אל-מלך לגיהנום.

מספר יוסף:

קרה לי אסון. איני יודע מה לעשות. רצתי לסוכנות לחפש את התעודות ושם מצאו רק מיסמך אחד, האומר כי יוסף אלימלך, תיק מס' 215/71, הוא רווק עם שתי בנות. אמה של הילדה הגדולה נפטרה, והיא הייתה לא יהודיה. אמה של השנייה גם היא גויה רווקה. חתמה בקונסוליה על הסכמה מלאה. מבחינה חוקית זה בסדר. אנו עוסקים כעת בגיור הבנות. ברבנות מתווכחים היום על המישטס. הם טוענים שאין להם הוכחה ממשית שאכן הבנות שלי גויירו. הרב גינזבורג, שגייר את הבנות, נפטר בינתיים, ובפאריס לא מוצאים את הרישומים. אני לא מבין את זה. הרבנות איבדה את